

Dosar nr....

R O M Â N I A
TRIBUNALUL GORJ
SECȚIA I CIVILĂ
ÎNCHEIERE
Ședința publică din ...
Completul compus din:
Președinte X
Judecător X
Grefier X

Pe rol fiind judecarea apelului declarat de apelantul-reclamant X, în calitate de președinte al X împotriva sentinței civile nr.... pronunțată de ... în dosarul nr...., în contradictoriu cu intimații pârâți X și X.

La apelul nominal făcut în ședința publică a răspuns avocat X, pentru intimatul-pârât X, lipsind intimatul-pârât X și reprezentanții legali ai apelantului-reclamant X, în calitate de președinte al X și ai X.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință, după care tribunalul, din oficiu pune în discuție sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu dezlegarea problemei de drept privind interpretarea dispozițiilor art.III alin.2 din legea nr.169/1997 și art.III alin.1 din legea nr.169/1997 în raport de dispozițiile art.32 C.pr.civ.și art.33 C.pr.civ, în sensul de a stabili dacă primarul, titular al acțiunii în constatare nulitate titlu de proprietate întemeiată pe dispozițiile art.III alin.1 din legea nr.169/1997, este ținut să probeze interesul său în promovarea unei asemenea acțiuni în condițiile art.32 C.pr.civ.și art.33 C.pr.civ.sau, dată fiind legitimarea sa procesuală activă în temeiul legii, cerința interesului este o componentă a calității procesuale active și în acest context titularul cererii nu mai este ținut de dovada „interesului legitim” prevăzut de dispozițiile art.III alin.2 din legea nr.169/1997.

Avocat X, pentru intimatul-pârât X, susține că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru adresarea unei solicitări în vederea dezlegării problemei de drept decurgând din calitatea primarului de titular al acțiunii civile în constatarea nulității unui act eliberat în procedura legii fondului funciar. Este, astfel, de acord cu sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a răspunde dacă în interpretarea dispozițiilor ce vizează sancțiunea aplicată actelor de proprietate eliberate cu încălcarea dispozițiilor legii 18/1991 sintagma „persoană care justifică interes” se referă și la primar, arătând, de asemenea, că este o problemă pe care instanța supremă nu s-a mai pronunțat anterior și nu există un recurs în interesul legii în acest sens.

Mai susține că primarul, ca titular al unei asemenea acțiuni întemeiate pe art.III din legea nr.169/1997, are calitatea unei părți ca oricare alta, motiv pentru care trebuie să își dovedească interesul în promovarea unei acțiuni în nulitate titlu de proprietate, la fel cum acest interes ar trebui dovedit de orice alt subiect de drept care ar promova o acțiune similară.

TRIBUNALUL

Analizând lucrările dosarului,

I. constată admisibilitatea sesizării, în conformitate cu dispozițiile art.519 C.pr.civ. motivat de faptul că

1. de lămurirea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art.III alin.2 din legea nr.169/1997 raportat la prevederile art.5 li.I din HG nr.890/2005 și art.32 alin.1 lit.d C.pr.civ.și art.33 C.pr.civ. depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât tribunalul urmează să se pronunțe în ultimă instanță asupra litigiului dedus judecătii, iar pentru soluționarea acestui litigiu în fond este necesară lămurirea chestiunii de drept vizând interesul primarului, în calitatea sa de președinte al X, de a promova o acțiune întemeiată pe dispozițiile art.III din legea nr.169/1997 și având ca obiect constatarea nulității absolute a unui titlu de proprietate eliberat în favoarea unei persoane care nu a urmat procedura prevăzută de legea 18/1991;
2. această problemă de drept, de dezlegarea căreia depinde soluționarea pe fond a litigiului, este nouă deoarece, prin consultarea jurisprudenței, s-a constatat că asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre;
- 3.problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate astăzi.

II. Prin acțiunea civilă adresată Judecătoriei Tg-Jiu și înregistrată sub nr.2058/318/2016 reclamantul X, în calitate de președinte al X a solicitat, în contradictoriu cu pârâtii X și X, constatarea nulității absolute a titlului de proprietate nr.1331076/18.04.2001 eliberat în favoarea pârâtului X. Motivul de nulitate invocat de către reclamant a fost acela că titularul dreptului de proprietate, pârâtul X, este persoană neîndreptățită la reconstituirea dreptului de proprietate, în sensul că nu a probat deținerea terenului anterior preluării terenurilor de către statul român, acțiunea fiind întemeiată în drept pe dispozițiile art.III din legea nr.169/1997.

Prin sentința civilă nr.4042/19.05.2016 pronunțată de Judecătoria Tg-Jiu acțiunea formulată de reclamantul X, în calitate de președinte al X, a fost respinsă cu motivarea că lipsește interesul reclamantului în promovarea cererii de chemare în judecată, în condițiile în care acesta nu a probat că pentru suprafața de teren din titlul de proprietate contestat s-a declanșat procedura prevăzută de legea 18/1991 în ceea ce privește o terță persoană (terenul a fost solicitat în condițiile legii 18/1991 sau există o hotărâre de validare a dreptului de proprietate în favoarea altei persoane).

Împotriva acestei sentințe s-a declarat apel de către reclamantul X, în calitate de președinte al X, criticând soluția prin reiterarea susținerilor din cuprinsul cererii de chemare în judecată referitoare la faptul că titularul actului de proprietate contestat este persoană neîndreptățită la reconstituirea dreptului de proprietate în sensul prevăzut de legea 18/1991 (în cazul de față, nu a probat că autorul său a deținut terenul anterior preluării sale de către Statul Român).

III. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea problemei de drept

Pârâtul X, prin apărătorul ales, a expus oral în ședința publică din data de 25.01.2017 poziția sa în raport de problema de drept pusă în discuție, arătând că și în situația în care acțiunea întemeiată pe dispozițiile art.III din legea nr.169/1997 este formulată de primar, în condițiile art.III alin.2 din legea nr.169/1997, acesta este ținut să probeze interesul său în promovarea acțiunii, în conformitate cu dispozițiile art.32 lit.d și art.33 C.pr.civ.

Deși a fost acordat termen de judecată în acest sens și s-a pus în vedere tuturor părților cauzei să își exprime poziția cu privire la problema de drept în discuție, nici apelantul reclamant X, în calitate de președinte al X și nici intimații pârâți X și X nu au dat curs invitației instanței de apel.

IV. Problema de drept pusă în discuție este suscitată de interpretarea dispozițiilor art.III alin.2 din legea nr.169/1997 referitoare la titularul unei acțiuni în constatare nulitate absolută în condițiile art.III alin.1 din legea 169/1997 (primar, prefect, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților și de alte persoane care justifică un interes legitim) în raport de dispozițiile art.5 lit.1 din HG nr.890/2005 și art.32 lit.d C.pr.civ.și art.33 C.pr.civ.

Art.III din legea nr.169/1997: 1) Sunt lovite de nulitate absolută, potrivit dispozițiilor legislației civile, aplicabile la data încheierii actului juridic, următoarele acte emise cu încălcarea prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991, Legii nr.1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr.18/1991 și ale Legii nr.169/1997, cu modificările și completările ulterioare și ale prezentei legi:

a) actele de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate, în favoarea persoanelor care nu erau îndreptățite, potrivit legii, la astfel de reconstituiri sau constituirii, cum sunt: (i) actele de reconstituire în favoarea unor persoane care nu au avut niciodată teren în proprietate predat la cooperativa agricolă de producție sau la stat sau care nu au moștenit asemenea terenuri; (ii) actele de reconstituire și constituire în favoarea altor persoane asupra vechilor amplasamente ale foștilor proprietari, solicitate de către aceștia, în termen legal, libere la data solicitării, în baza Legii nr. 18/1991 pentru terenurile intravilane, a Legii nr. 1/2000 și a prezentei legi, precum și actele de constituire pe terenuri scoase din domeniul public în acest scop; (iii) actele de reconstituire și constituire a dreptului de proprietate în favoarea altor persoane asupra terenurilor proprietarilor care nu au fost înscrși în cooperativa agricolă de producție, nu au predat terenurile statului sau acestea nu au fost preluate de stat prin acte translativ de proprietate; (iv) actele de reconstituire sau constituire a dreptului de proprietate emise după eliberarea titlului de proprietate fostului proprietar pe vechiul amplasament, transcris în registrele de transcripțiuni și inscripțiuni sau, după caz, intabulat în cartea funciară, precum și actele de înstrăinare efectuate în baza lor; (v) actele de reconstituire și constituire a dreptului de proprietate în măsura în care au depășit limitele de suprafață stabilite de art. 24 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991; (vi) actele de reconstituire a dreptului de proprietate asupra unor terenuri forestiere pentru persoanele care nu au deținut anterior în proprietate astfel de terenuri;

b) actele de constituire a dreptului de proprietate pe terenurile agricole aflate în domeniul public sau privat al statului, ori în domeniul public al comunelor, orașelor sau municipiilor;

c) actele de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate în intravilanul localităților, pe terenurile revendicate de foștii proprietari, cu excepția celor atribuite conform art. 23 din lege;

d) actele de constituire a dreptului de proprietate pe terenurile agricole constituite ca izlaz comunal;

e) actele de constituire a dreptului de proprietate, în condițiile art. 20, în localitățile în care s-a aplicat cota de reducere prevăzută de lege;

f) actele de constituire a dreptului de proprietate, în condițiile art. 20 și în cazul în care în localitatea respectivă nu s-a constituit dreptul de proprietate persoanelor îndreptățite de lege;

g) transferurile de terenuri dintr-o localitate în alta, efectuate cu încălcarea condițiilor prevăzute de lege, în scopul ilicit de a spori prin aceasta valoarea terenului primit ca urmare a transferului;

h) actele de vânzare-cumpărare privind construcțiile afectate unei utilizări sociale sau culturale - case de locuit, creșe, grădinițe, cantine, cămine culturale, sedii și altele asemenea - ce au aparținut cooperativelor agricole de producție, cu încălcarea dispozițiilor imperative

prevăzute la ultimul alineat al art. 28 din lege.

2) Nulitatea poate fi invocată de primar, prefect, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților și de alte persoane care justifică un interes legitim, iar soluționarea cererilor este de competența instanțelor judecătorești de drept comun.

Art.5 lit.1 din HG nr.890/2005: „Comisiile comunale, orășenești sau municipale au următoarele atribuții principale: 1) identifică terenurile atribuite ilegal și sesizează primarul, care înaintează sub semnătură acțiuni în constatarea nulității absolute pentru cazurile prevăzute la art. III din Legea nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare”.

Art.32 Cod procedură civilă : „Orice cerere poate fi formulată și susținută numai dacă autorul acesteia are capacitate procesuală, în condițiile legii, are calitate procesuală, formulează o pretenție și justifică un interes”.

Art.33 Cod procedură civilă „Interesul trebuie să fie determinat, legitim, personal, născut și actual. Cu toate acestea, chiar dacă interesul nu este născut și actual, se poate formula o cerere cu scopul de a preveni încălcarea unui drept subiectiv amenințat sau pentru a preîntâmpina producerea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara.”

Din interpretarea acestor dispoziții legale rezultă că art.III alin.1 lit.a din legea 169/1997 stabilește că sunt lovite de nulitate absolută, potrivit dispozițiilor legislației civile aplicabile la data încheierii actului juridic, actele de reconstituire a dreptului de proprietate în favoarea persoanelor care nu erau îndreptățite potrivit legii la astfel de reconstituiri sau constituirii, acte emise cu încălcarea prevederilor legii nr.18/1991, legii nr.1/2000 și ale legii nr.169/1997.

Astfel, în conformitate cu dispozițiile art.III alin.1 din legea 169/1997, se stabilește sancțiunea nulității absolute a actelor emise cu încălcarea prevederilor legislației fondului funciar menționându-se, cu titlu exemplificativ, în art.III alin.1 lit.a situații de acte emise cu încălcarea legislației fondului funciar.

În acest context urmează să fie interpretată dispoziția art.III alin.2 din legea nr.169/1997 potrivit căreia această nulitate poate fi invocată de primar, prefect, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților și de alte persoane care justifică un interes legitim, în sensul de a stabili dacă sintagma „care justifică un interes legitim” vizează toți titularii dreptului la acțiune menționați în art.III alin.2 din legea nr.169/1997, în sensul că primarul, prefectul și Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților sunt ținuti de dovedirea interesului, în condițiile art.32 și art.33 C.pr.civ. în promovarea acțiunii civile prevăzute de art.III alin.1 din legea nr.169/1997.

În interpretarea dispoziției art.III alin.2 din legea nr.169/1997 urmează să se aibă în vedere și prevederile art.5 lit.1 din HG nr.890/2005 conform cărora comisiile locale au în atribuții identificarea terenurilor atribuite nelegal și sesizarea primarului, în calitate de titular al acțiunii, în vederea constatării nulității absolute a acestor acte pentru cazurile prevăzute de art.III alin.1 din legea nr.169/1997.

Astfel, într-o primă opinie (opinia instanței de fond și a intimatului pârât X) atât primarul, ca entitate căruia legea îi atribuie calitate procesuală activă în cadrul unei asemenea acțiuni, cât și o terță persoană, trebuie să justifice „un interes legitim” pentru a putea promova o acțiune întemeiată pe dispozițiile art.III alin.1 din legea 169/1997, interesul fiind o componentă a dreptului la acțiune în conformitate cu dispozițiile art.32 alin.1 litera d C.proc.civ. și art.33 C.proc.civ. Faptul că legea îi atribuie acestuia calitate procesuală activă nu exonerează titularul cererii de a proba îndeplinirea condițiilor prevăzute de art.32 C.proc.civilă, printre care existența interesului în forma și condițiile prevăzute de art.33

C.proc.civilă, primarul ca titular al unei asemenea acțiuni având aceeași poziție procesuală ca orice altă persoană care ar promova o acțiune similară.

În această opinie interesul, în coordonatele prevăzute de art.33 C.proc.civilă, trebuie interpretat prin prisma prevederilor speciale ale legii 18/1991, în sensul că desființarea actului eliberat în procedura legii 18/1991 poate fi solicitată numai în situația în care suprafața de teren în discuție face obiectul unei alte cereri de reconstituire a dreptului de proprietate aflată în curs de soluționare, în lipsa unui litigiu în procedura legii 18/1991 asupra terenului din actul de proprietate contestat neexistând interesul primarului de a promova o asemenea acțiune civilă.

Într-o altă interpretare, în condițiile în care art.III alin.2 din legea 169/1997 atribuie primarului calitate procesuală activă pentru promovarea unei acțiuni întemeiată pe dispozițiile art.III alin.1 din legea 169/1997, dar și oricăror alte persoane care justifică un interes legitim, fiind menționate practic două categorii de titulari ai cererii de chemare în judecată (o categorie alcătuită din primar, prefect și Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, iar cealaltă categorie a oricăror „alte persoane care justifică un interes legitim”), există o diferențiere de regim juridic dintre cele două categorii de persoane. Această diferențiere rezultă atât din calitatea celor din prima categorie de reprezentanți ai autorităților publice cu atribuții în procedura de reconstituire a dreptului de proprietate în temeiul legislației funciare, dar și prin menționarea separată și nominală a acestora în cuprinsul textului art.III alin.2 din legea 169/1997.

Diferența de regim juridic, în cazul primarului, este confirmată de dispoziția specială a art.5 lit.1 din HG nr.890/2005 care enumeră printre atribuțiile comisiilor locale de fond funciar și aceea de identificare a actelor eliberate nelegal și sesizarea primarului, în vederea promovării acțiunilor întemeiate pe dispozițiile art.III din legea nr.169/1997.

Astfel, în această interpretare, cele trei entități reprezentate de primar, prefect și Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților nu sunt ținute, în promovarea cererii de chemare în judecată de dovedirea interesului legitim, acest interes fiind subînțeles în condițiile în care îndeplinesc proceduri specifice în procedura de reconstituire a dreptului de proprietate, iar calitatea procesuală activă atribuită de lege presupune și existența interesului legitim în a acționa. Pentru aceste entități interesul este o componentă a calității procesuale active și nu sunt ținute să justifice acest interes legitim în situația promovării unei cereri de chemare în judecată, fiind suficientă indicarea, ca și cauză a acțiunii, încălcarea legislației fondului funciar cu ocazia eliberării actului de proprietate a cărui nulitate o solicită în condițiile art.III lit.a din legea 169/1997.

În cazul de față se pune problema de a stabili dacă, în interpretarea dispozițiilor legale enunțate anterior, simpla menționare în cuprinsul cererii de chemare în judecată (al cărei titular este primarul, în calitate de Președinte al X) a faptului că titlul de proprietate contestat a fost eliberat fără ca titularul dreptului de proprietate să formuleze cerere de reconstituire a dreptului de proprietate și să facă dovada calității sale de persoană îndreptățită la reconstituire în sensul prevăzut de legislația fondului funciar, este suficientă pentru analizarea pe fond a cererii de chemare în judecată în sensul verificării respectării procedurii legii 18/1991 cu ocazia eliberării titlului de proprietate contestat, sau și în această situație este necesar, cu prioritate, ca titularul cererii (primarul) să justifice un interes legitim, în sensul prevăzut de art.32 Cod procedură civilă și art.33 Cod procedură civilă.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂȘTE**

Constată admisibilă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: interpretarea dispozițiilor art.III alin.2 din legea nr.169/1997 referitoare la titularul unei acțiuni în constatare nulitate absolută în condițiile art.III alin.1 din legea 169/1997 (primar, prefect, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților și de alte persoane care justifică un interes legitim) în raport de dispozițiile art.5 lit.1 din HG nr.890/2005 și art.32 lit.d Cod procedură civilă și art.33 Cod procedură civilă, în sensul de a stabili dacă cerința „interesului legitim” prevăzută de art.III alin.2 din legea nr.169/1997 este aplicabilă și primarului, în calitate de președinte al X, în formularea unei cereri întemeiate pe dispozițiile art.III alin.1 din legea nr.169/1997.

Dispune înaintarea sesizării către Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării asupra acestei probleme de drept.

În temeiul art.520 alin.1 pct.2 C.proc.civ. suspendă judecata apelului civil declarat de apelantul-reclamant X, în calitate de președinte al X, cu sediul în ... împotriva sentinței civile nr.... pronunțată de ... în dosarul nr...., în contradictoriu cu intimații pârâți X, domiciliat în ... și X, cu sediul în ... conform dispozițiilor art.520 alin.2 Cod procedură civilă.

Fără cale de atac.

Pronunțată în ședința publică astăzi ..., la Tribunalul Gorj.

Președinte,
X

Judecător,
X

Grefier,
X